

ΒΕΝΙΑ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ – ΝΙΚΟΣ ΑΛΙΑΓΑΣ:
ΜΙΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

«Ο ΕΡΩΤΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΚΙΝΗΤΗΡΙΟΣ ΔΥΝΑΜΗ ΓΙΑ
ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ»

Τι εμπεριέχει ο χρονότοπος της Αίγινας και πώς συνδέεστε με αυτόν;

Περνώ μεγάλο μέρος του χρόνου μου στο νησί της Αίγινας. Σε ένα ορεινό χωριό απέναντι ακριβώς από το ηφαίστειο των Μεθάνων. Ένα τοπίο καθαρό ακόμα, όχι χτισμένο, ένα τοπίο άχρονο. Αυτό το στοιχείο του άχρονου είναι για μένα ζωτικής σημασίας. Ένα τοπίο βυθισμένο στην πέτρα. Σε αυτό το μέρος, το σχεδόν απόκοσμο και σαγηνευτικό, καταφεύγω και ηρεμώ. Η Αίγινα σφύζει από μύθο και ιστορία, όπως και όλη η Ελλάδα. Ένας ολόκληρος κόσμος αναδύεται και ζωντανεύει μπροστά μου, όπως αναδύθηκαν από το ηφαίστειο κάποτε οι πέτρες που είναι γύρω μου. Θραύσματα μιας αρχαιότητας που είναι ακόμα ζωντανή. Μία αίσθηση που με κυριεύει και με καθησυχάζει, δείχνοντάς μου πως τίποτε ποτέ δεν χάνεται. Σαν να υπάρχει ένα νήμα οδηγητικό που συνδέει και συνέχει τα πάντα. Στην Αίγινα βρίσκω την απαραίτητη ησυχία, την απομάκρυνση από τη βοή του κόσμου, προκειμένου να συνδεθώ με όλα αυτά.

Σε αυτό λοιπόν το σκηνικό μου συστήθηκαν οι πέτρες μου που ήταν η πρώτη μεγάλη ενότητα της δουλειάς μου. Οι πρώτοι κρανοφόροι *Μαχητές*, αλλά και οι δύο πρόσφατοι, που βρίσκονται σε αυτή την έκθεση. Ο Έρωσ είναι μαχητής ανίκητος κατά τον Σοφοκλή.

Πρόσωπα μέσα από το ηφαίστειο μου ζήτησαν να τα ελευθερώσω. Σπάζοντας τις πέτρες ένωσα να ελευθερώνομαι και εγώ. Ένωσα να βρίσκομαι στο μεταίχμιο του κόσμου, που βλέπουμε με τα μάτια μας και του άλλου, του αόρατου κόσμου που κουβαλούμε μέσα μας. Ένωσα τις πέτρες αυτές, τις τόσο πολύ εξοικειωμένες με τον χρόνο, με τη φθορά, με τη μοναξιά, και όλες σχεδόν πάντοτε με στόματα ανοιχτά να μιλούν για την αντοχή, για τη μαχητικότητα, για την καρτερία — να κάτι που θα μπορούσαν να λένε σήμερα οι μαχητές μου...

Σμιλεύοντάς τες είδα τον φόβο του θανάτου να μετουσιώνεται σε πίστη στην αιωνιότητα και στη ζωή.

Ο Έρωτας που σμιλεύετε μάχεται, κλυδωνίζεται, ενώνει, χωρίζει αλλά δεν πεθαίνει, ενσαρκώνει μια αεικίνητη διαδικασία. Μήπως εκεί βρίσκεται τελικά η αθανασία που αναζητάτε ως καλλιτέχνες;

Ο Έρωτας που σμίλεψα είναι το κεντρικό γλυπτό γύρω από το οποίο διαμορφώθηκε όλη η έκθεση «Σμιλεύοντας τον Έρωτα» από την επιμελήτρια Ελένη Βαροπούλου.

Στο μαρμαράδικο, όπου δούλευα κάποια άλλα έργα, το μάτι μου έπεσε σε δύο μεγάλα μακρόστενα κομμάτια ξαπλωμένα το ένα δίπλα στο άλλο. Έμοιαζε σαν να ήταν κάποτε ένας ενιαίος όγκος σκισμένος τώρα στα δύο. Η λέξη που μου έφεραν ακαριαία στο νου ήταν: έρωτας. Τα πήρα, τα σήκωσα όρθια, τα σμίλεψα, τα έβαλα κοντά αφήνοντας ωστόσο λίγο αέρα ανάμεσα τους, ένα μικρό κενό. Τα τοποθέτησα μετά μαζί σε μία βάση κοινή ορίζοντας με τον δικό μου τρόπο την εικόνα του έρωτα. Δύο οντότητες αιδύπαρκες που διατηρούν την αυτονομία τους, η μία δίπλα στην άλλη κοντά, στητά, κάθεται. Το μεγάλο οξύμωρο του έρωτα είναι η δύναμη και η πίεση που ασκεί για την ένωση, που ταυτόχρονα όμως, χρειάζεται η ίδια δύναμη για να διαφυλαχθεί η διαφορετικότητα καθενός προσώπου ώστε να μη χαθεί ο έρωτας.

Ο έρωτας είναι μια δύναμη ενωτική. Από μια τέτοια ουσιαστική ένωση πάντα κάτι προκύπτει. Κυριολεκτικά και μεταφορικά. Είναι η κινητήριος δύναμη για τη δημιουργία.

Πότε συνειδητοποιήσατε αυτή την ανάγκη της μεταμόρφωσης; Και πώς συνδεθήκατε με τα αόρατα ώστε να δημιουργήσετε τα ορατά έργα σας;

Ίσως η ανάγκη μου να μεταμορφώνω αυτό που βλέπω σε κάτι άλλο να πηγάζει από το ότι αυτό που υπάρχει και βλέπω γύρω μου δεν μου αρκεί, δεν με πείθει, δεν με ησυχάζει. Αισθάνομαι ότι υπάρχει μία «άυλη» πραγματικότητα, πιο εναργής από εκείνη που καταγράφουν οι αισθήσεις μας. Αυτή η δεύτερη, παράλληλη πραγματικότητα μπορεί να γίνει πηγή γνώσης, μια «άλλη διάσταση του κόσμου», που μας καλεί μέσα από τα έργα τέχνης να ενωθούμε μαζί της. Με μια ένωση περισσότερο ως εμπειρία ή βίωμα παρά ως νοητική διεργασία.

Νομίζω πως η καλλιτέχνηδα και ο καλλιτέχνης με τα έργα τους κάνουν αυτό ακριβώς. Μας αποκαλύπτουν και μας καλούν σε μια εμπειρία ένωσης μαζί τους. Σε μια εμπειρία συν-κίνησης, ως ψυχοσωματική αντίδραση ολόκληρης της ύπαρξης στην παρουσία του έργου τέχνης.

Στον δικό σας καλλιτεχνικό κόσμο η απουσία παίζει έναν καθοριστικό και δημιουργικό ρόλο, θα μπορούσε κάλλιστα να ήταν δείκτική μορφή της αρχαιότητας. Πώς καταφέρνετε να μετατρέψετε την απουσία σε κινητήρια οντότητα;

«Η παρουσία σου και η απουσία σου. Η μεγάλη υπόθεση της ζωής μου», έγραφε κάποτε ο Γιώργος Σεφέρης σε ένα «Μάταιο Γράμμα».

Κάτι που υπήρξε κάποτε και δεν υπάρχει πια. Τι είναι πιο δυνατό άραγε; Αυτό που υπάρχει μπροστά μας και που το βλέπουμε ή εκείνο που υπάρχει μέσα μας και ας μην το βλέπουμε; Ποιος μας λέει πως ό,τι βλέπουμε, και αν ακόμα λείπει, δεν παύει να υφίσταται; Αφού παραμένει η σκιά, το αποτύπωμα του πράγματος, το ίχνος...

Αυτό προσπάθησα να αποτυπώσω σε κάποια έργα της έκθεσης. Πρώτα απ' όλα, στο ορειχάλκινο διπλό Άλφα. Διπλό γιατί η απουσία και η αγάπη ήταν και είναι το κρισιμότερο δίπολο στο προσωπικό μου σύμπαν.

Έπειτα, στις Σκιές των Προμαχώνων, όπου διαπίστωσα πως οι σκιές του έργου αυτού που αποτελείται από 25 τόνους ατσάλι, στα δικά μου μάτια είχαν και έχουν εξίσου δύναμη με την ίδια τους την ύλη.

Ή στο έργο Σινδόνη που μοιάζει σαν κάποτε να τύλιξε κάτι πολύτιμο, κάτι ιερό που άφησε τα ανεξίτηλα σημάδια του.

Ή στις Δίνες. Όπου δίνη ονομάζεται η περιστροφική κίνηση του νερού ή του ανέμου, όταν συναντώνται αντίθετα ρεύματα. Οι δυνατότητες όταν βρεθεί κανείς μέσα της είναι δύο. Είτε θα πάει προς τα πάνω και θα ελευθερωθεί είτε προς τα κάτω και θα εγκλωβιστεί. Κυριολεκτικά και μεταφορικά. Η δική μου αντίσταση είναι η προσπάθεια μετασχηματισμού μιας τέτοιας δύσκολης συνθήκης όπου κάτι λείπει σε κάτι άλλο.

Για παράδειγμα στο ηχητικό έργο Έρωτας Ξαφνικά, που προέκυψε στη διάρκεια του εγκλεισμού της πανδημίας, το 2020, στην Αίγινα όπου βρισκόμουν. Τα έντονα και πρωτόγνωρα συναισθήματα που με κατέκλυζαν βίαια και ορμητικά έγιναν ένα ηχητικό έργο που μιλά για μια απρόσμενη συνάντηση, μια σύνδεση με τα βαθιά της σημάδια και που ο αρνητικός για όλους περίγυρος δεν κατάφερε ποτέ να εξαλείψει.

Κάτι παρόμοιο θέλησα να αποτυπώσω και στο βίντεο Ζωοδόχος Πηγή. Δύο χέρια, τα χέρια μου, σε μια αέναη πάλη μεταξύ τους. Το αριστερό παίρνει στη χούφτα ένα κομμάτι πηλό. Το δεξί εισδύει και διεισδύει βίαια, το πιέζει, το τρυπά και το αφήνει στην άκρη. Δύο δυνάμεις αντίρροπες και αλληλένδετες. Στη μέση ένας παρατηρητής, ο νους. Η κίνηση αυτή επαναλαμβάνεται αδιάκοπα και εμμονικά. Μέσα από αυτή την επανάληψη, μέσα από τις χαραμάδες της, κάτι άλλο φανερώνεται και γεννιέται. Η μαγική ιδιότητα της χειρωναξίας με τη συμμετοχή του νου μετασχηματίζουν την αρχική εμμονή σε λύτρωση και ευφορία. Μόνο μέσα από τη δυσκολία και το σύνδετο των πραγμάτων προχωράει κανείς...

Χρησιμοποιείτε ακόρεστα το μελάνι, το χαρτί και το καλαμάρι με τον τρόπο με τον οποίο οι αρχαίοι λαοί έγραφαν στους πάπυρους, σαν ιερή πράξη. Η ιερότητά είναι προϋπόθεση στην δημιουργία σας;

Έχουν απομείνει ίχνη του ιερού στην καλλιτεχνική δημιουργία σε έναν κόσμο απομαγεμένο όπως ο σημερινός; Νιώθω πως η εποχή αυτή μας δείχνει το πιο σκληρό της πρόσωπο.

Ο δικός μου μυστικός πλανήτης, το τοπίο των δικών μου ονείρων είναι η τέχνη. Είναι μια άλλη πραγματικότητα που εκφράζεται με τη γλυπτική, τη μουσική, τη γραφή, το θέατρο και τον λόγο. Και στη δουλειά μου υπάρχουν τρεις βασικοί άξονες που είναι η ύλη, ο λόγος και ο ήχος.

Δύο παράλληλες πραγματικότητες, όπου όσο περισσότερο σκοτάδι απλώνεται στη μια, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη μου να καταφεύγω στην άλλη. Η γέφυρα που ενώνει τους δύο αυτούς κόσμους χτίζεται με τη δύναμη του νου.

Για να γίνω πιο συγκεκριμένη, στο βίντεο *Ζωοδόχος Πηγή*, όπως αναφέρω πιο πάνω, αλλά και σε άλλα έργα βίωσα πως επιτελείται μια πολύ προσωπική και ταυτόχρονα λυτρωτική τελετουργία.

Σαν με αυτόν τον τρόπο κάποιο ίχνος του ιερού να βγάξει αργά το πέπλο του και μια ζωοδόχος πηγή να κελαρύζει μπροστά μου...

ΑΙΓΙΝΑ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2024

VENIA DIMITRAKOPOULOU – NIKOS ALIAGAS:
A CONVERSATION

“EROS IS THE DRIVING FORCE FOR CREATION”

What does the chronotope of Aegina encompass, and how do you connect to it?

I spend a significant amount of my time on the island of Aegina, in a mountain village directly across from the Methana volcano. It is a landscape that is still pure, undeveloped, a landscape that remains timeless. This timelessness is of vital importance to me.

It is a landscape immersed in stone. In this almost otherworldly and enchanting place, I find refuge and calm. Aegina is brimming with myth and history, like the rest of Greece. A whole world emerges and comes alive before me, just as the stones around me once rose from the volcano—fragments of an antiquity that is still alive. It is a feeling that overwhelms and reassures me, showing me that nothing is ever truly lost. It is as if there is a guiding thread that connects and unites everything. In Aegina, I find the necessary quiet and detachment from the murmur of the world, allowing me to connect with all of this.

It was in this setting that my stones were introduced to me, the first major series of my work: the first helmeted *Fighters*, as well as the two more recent ones featured in this exhibition. Eros is an invincible fighter, according to Sophocles.

Faces from the volcano asked me to set them free. By breaking the stones, I felt I was freeing myself too.

I felt as though I was at the threshold between the world we see with our eyes and the other, the invisible world we carry within us. I felt these stones, so familiar with time, decay, and loneliness, almost always with mouths open, speaking of endurance, combativeness, and patience. My *Fighters* would be speaking of all these today...

By sculpting them, I saw the fear of death transform into a belief in eternity and life.

The Eros you sculpt battles, sways, brings together, parts, yet never dies; it represents an eternal, dynamic process. Could this be the source of the immortality you, as an artist, are searching for?

The *Eros* I sculpted is the central sculpture around which the entire exhibition, curated by Eleni Varopoulou, came together. At the marble workshop where I was working on some other pieces, my eyes fell upon two large, elongated slabs lying next to each other. It looked as if they were once a single mass, now torn in two. The word that instantly came to mind was “Eros”. I took them, stood them upright, sculpted them, and placed them close together, leaving a bit of space between them, a small gap. I then positioned them together on a common base, defining in my own way the image of love. Two independent entities that maintain their autonomy, side by side, close, upright, vertical.

The great paradox of love is the force and pressure it applies for union. Yet, at the same time, the same force is needed to maintain the individuality of each person so that love can endure. Eros is a unifying force—one that attracts, draws close, and unites. From such a profound union, something always emerges, both literally and metaphorically.

It is the driving force for creation.

When did you realize this need for transformation? And how did you connect with the invisible in order to create your visible works?

Perhaps my need to transform what I see into something else stems from the fact that what exists and what I see around me is not enough; I don’t find it convincing, it does not bring me peace. I feel that there is an “intangible” reality, more vivid than the one recorded by our senses. This second, parallel reality can become a source of knowledge, another “dimension of the world” that calls us, through works of art, to unite with it. This union is more of an experience or a lived moment rather than a mental process.

I believe that artists, through their works, do exactly that. They reveal themselves and invite us into an experience of union with them—a shared experience, a psychosomatic reaction of our entire being in the presence of a work of art.

In your artistic world, Absence plays a decisive and creative role; it could easily be a divine figure from antiquity. How do you manage to turn Absence into a driving force?

“Your presence and your Absence. The great affair of my life,” once wrote George Seferis in an “Unsent Letter.”

Something that once existed and is no longer there. What is stronger, after all? What lies before us and we see, or that which exists within us, even if we cannot see it? Who can tell us that what we see, even if it disappears, ceases to exist?

Because the shadow remains, the thing’s imprint, its trace... This is what I tried to capture in some of the exhibition works. First and foremost, in the bronze double *Alpha*. Double, because Absence and Love were and continue to be the most critical duality in my personal universe.

Then, in the *Promahones Shadows*, where I realized that the shadow of the work, made up of 25 tons of steel, has just as much strength in my eyes as its very Matter.

Or in the work *Shroud*, which looks like it once enclosed something precious, something sacred, leaving its indelible marks upon it.

Or in the *Maelstroms*. A maelstrom can occur in water or air when opposing currents meet, creating rotational motion. When caught in one, you can either rise and find freedom or descend and become trapped, both literally and metaphorically. My resistance is my effort to transform challenging situations where something is missing into something else.

For example, in the sound piece *Suddenly Love*, which emerged during the 2020 pandemic lockdown, when I was in Aegina. The intense and unprecedented emotions that violently and forcefully overwhelmed me became a sound piece that speaks of an unexpected encounter, a connection with its deep marks, which the negative surroundings for everyone failed to erase. I sought to capture something similar in the video *Life Giving Spring*. Two hands—my hands—are in an endless struggle with each other. The left hand takes a piece of clay in its palm. The right hand invades and penetrates violently, pressing it, piercing it, and then sets it aside. Two opposing yet interlinked forces. In the middle, is an observer—the mind.

This motion repeats incessantly and obsessively. Through this repetition, through its cracks, something else reveals itself and is born. The magical property of handicraft work, with the involvement of the mind, changes the initial obsession into redemption and euphoria. One can only move forward through difficulty and the complexity of things..

You use ink, paper, and quill insatiably, in the way ancient peoples wrote on papyrus, as a sacred act. Is sacredness a prerequisite in your creative process?

Are there traces of the sacred left in artistic creation in a disenchanting world like today’s? I feel that this era is showing us its harshest face.

My own secret planet, the landscape of my dreams, is Art. It is another reality expressed through sculpture, music, writing, theatre, and letters. In my work, there are three main pillars: Matter, Word, and Sound.

Two parallel realities, where the more darkness envelops one, the greater my need to take refuge in the other. The bridge that connects these two worlds is built with the power of the mind. To be more specific, in the video *Life Giving Spring*, as I mentioned earlier, as well as in other works, I experienced the performance of a deeply personal and simultaneously liberating ritual.

In this way, a trace of the sacred slowly lifts its veil, and a life-giving spring flows before me...

AEGINA, AUGUST 2024

